

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
NA LATA 2013-2016**

WPROWADZENIE	3
ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE I OBSZARY PROBLEMÓW W GMINIE RAWICZ	6
MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RAWICZU	7
ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	8
MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK WSPARCIA W RAWICZU	10
PEŁNOMOCNIK BURMISTRZA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	13
KOMENDA POWIATOWA POLICJI W RAWICZU	14
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ PRZY PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ „MAŁY DWOREK” W ŁASZCZYNIE	15
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W RAWICZU	15
PLACÓWKI OŚWIATOWE	16
PLACÓWKI OPIEKI MEDYCZNEJ	17
CELE PROGRAMU	18
CEL GŁÓWNY:	18
CELE SZCZEGÓŁOWE:	18
ZADANIA PROGRAMU:	18
HARMONORGAM DZIAŁAŃ	20
REALIZATORZY PROGRAMU	24
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	25
SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU	25

WPROWADZENIE

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym człowieka. Jest wspólnotą w najgłębszym i najpełniejszym tego słowa znaczeniu, stanowiącą model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. W niej to właśnie zdobywamy pierwsze doświadczenia, doznajemy pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswajamy sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamiamy się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Rodzina stanowi związek wyłączny i trwały, bo tylko taka rodzina daje swym członkom poczucie bezpieczeństwa, pewności jutra i świadomości, że się jest kochanym. Rodzina to nie tylko i wyłącznie środowisko wychowawcze, to także najbliższe człowiekowi środowisko życia, najbliższa mu grupa, która może a właściwie powinna wzbogacać jego życie, zaspokajać podstawowe potrzeby biologiczne, psychiczne, materialne, dawać poczucie bezpieczeństwa, zadowolenie i psychiczne oparcie. Jednakże nie zawsze możemy mówić o szczęśliwej rodzinie. Okres wszelkich zmian społecznych, gospodarczych, ustrojowych itp. na przestrzeni lat doprowadził do zachwiania stabilności systemu rodzinnego. Od kilkunastu lat można zauważyć szeroko rozumiany kryzys jaki przeżywa współczesna, polska rodzina, która boryka się nieustannie z wieloma problemami. Ich źródłem są zarówno czynniki zewnętrzne jak i czynniki odnoszące się do właściwości osobowych członków rodziny. Do pierwszej grupy czynników możemy zaliczyć trudną sytuację materialną, ubóstwo, bezrobocie, utratę zdrowia, zdarzenia losowe czy niepełnosprawność fizyczną, bądź intelektualną. Natomiast w drugiej grupie czynników możemy wyodrębnić nieprzystosowanie społeczne, uzależnienia, nieprzestrzeganie przepisów prawa, konsumpcjonizm, nie respektowanie norm moralnych i społecznych oraz zaniedbania opiekuńczo - wychowawcze wyniesione z rodzin pochodzenia. Wszystkie w/w czynniki w korzystnych dla nich warunkach mogą doprowadzić do przemocy w rodzinie, najbardziej niepokojącego zjawiska występującego aktualnie w rodzinach.

Przemoc w rodzinie jest różnie definiowana i klasyfikowana w dostępnej, szerokiej literaturze na ten temat.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. - przemoc w rodzinie definiuje się jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny lub innych osób wspólnie mieszkających, w szczególności narażając te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym

seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizyczny lub psychiczny, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u tych osób". Najczęściej rozróżniamy przemoc: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną i seksualną. Osoby doświadczające przemocy charakteryzują się min. niską samooceną, biernym mechanizmem radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, wysoką zależnością emocjonalną od sprawców przemocy, niepokojem, depresją, izolacją społeczną oraz licznymi chorobami związanymi z długotrwałym stresem.

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. W Polsce trudno jest określić dokładną skalę tego zjawiska. Co roku zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie nad rodziną znajduje swoje rozwiązanie w sądzie, w tym samym czasie policja rejestruje około miliona awantur domowych, do których jest wzywana.

W związku z powyższym w długofalowej polityce prawnej i społecznej Państwa ogromną wagę przywiązuje się do zadań realizowanych na rzecz wspierania rodziny. Nakłada to na samorządy, ich jednostki oraz lokalnych partnerów obowiązek instytucjonalnego otoczenia opieką rodzin. Jednym ze sposobów wsparcia rodzin leżących w zakresie gminy jest opracowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Punkt odniesienia do opracowania niniejszego programu stanowi analiza zasobów Gminy Rawicz w zakresie wspierania rodzin. Ujmuje ona wszystkie instytucje, których działania są ukierunkowane na pomoc rodzinie, w tym także rodzinom zagrożonym przemocą, bądź już jej doświadczającej. Danych w owym zakresie dostarczył: Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski Gminy Rawicz - Wydział Edukacji i Spraw Społecznych, placówki oświatowe, Ośrodek Wsparcia, placówki oświatowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy w Lesznie z ośrodkiem zamiejscowym w Rawiczu, Powiatowa Komenda Policji W Rawiczu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu, placówki opieki medycznej.

Zadanie opracowania programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Rawicz powierzono Zespołowi powołanemu Zarządzeniem Nr 642/2013 Burmistrza Gminy Rawicz z dnia 29 maja 2013r. w składzie:

- Władysława Czajkowska (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) - przewodnicząca,
- Elżbieta Marcinkowska z-ca dyrektora (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej) członek Zespołu
- Ewa Kochan (kierownik Miejsko-Gminny Ośrodek Wsparcia), członek zespołu
- Dorota Wysoka- Rapior, (Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych), członek zespołu

- Dorota Dybicka (W-ce Dyrektor SZP. Nr 4 w Rawiczu), członek zespołu
- Izabela Radel (Pedagog Gimnazjum Nr 1), członek Zespołu
- Urszula Pernak (pracownik socjalny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej),członek zespołu
- Katarzyna Jakubczyk (asystent rodziny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), członek zespołu,
- Anna Nowak (inspektor Wydział Edukacji i Spraw Społecznych), członek zespołu.

Program został opracowany zgodnie z art.6 ust.2.pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”. Nawiązuje do Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rawicz oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Głównym założeniem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar w rodzinie, wypracowanie działań profilaktycznych, upowszechnienie wiedzy o przemocy rodzinie oraz bezpośrednia pomoc osobom doświadczającym przemocy. Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc, osobom doświadczającym przemocy. Realizacja celów nastąpi poprzez wskazanie zadań ujętych w harmonogramie działań.

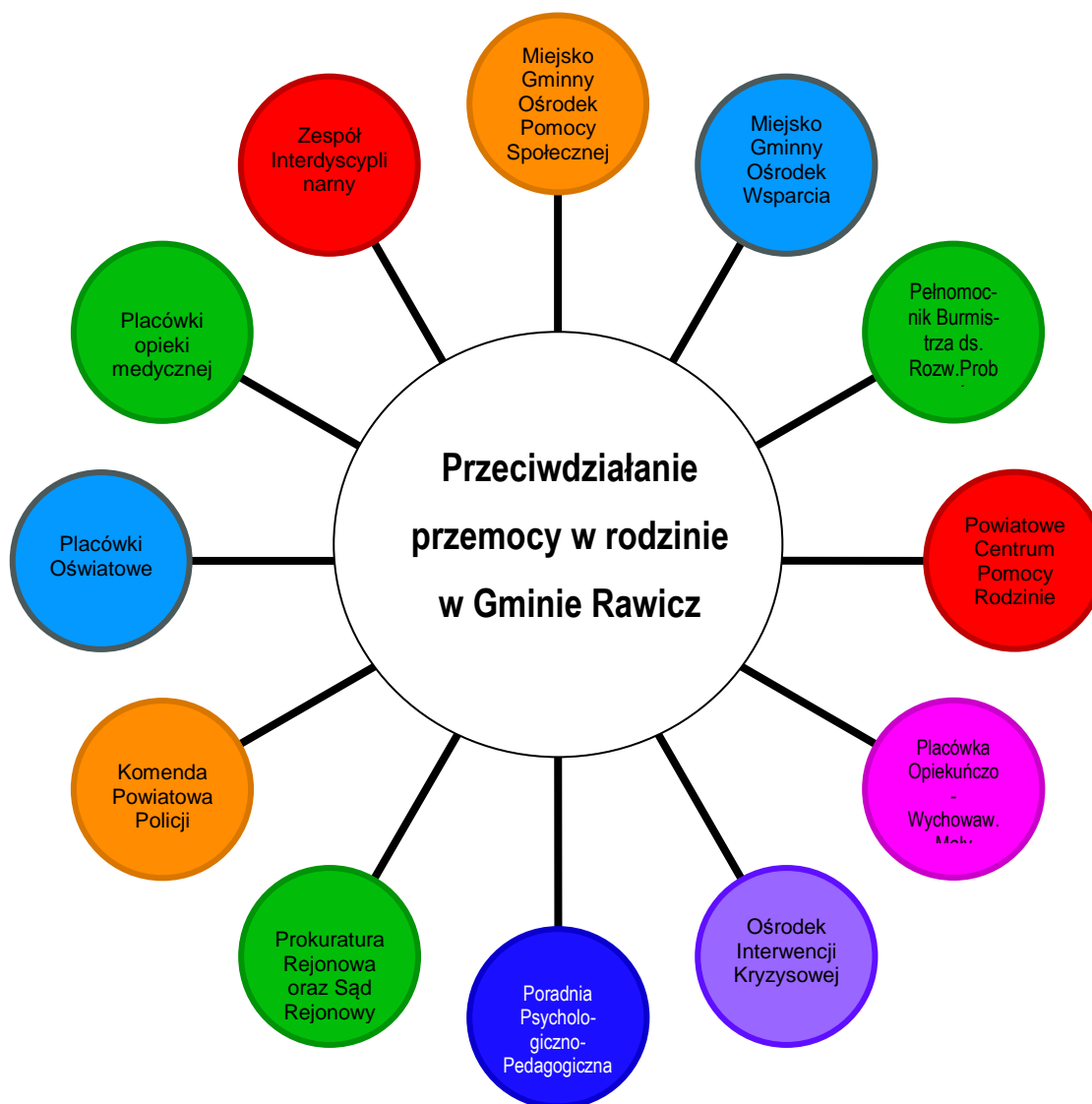
Myślimy, iż realizacja poniższego programu posłuży efektywnemu wspieraniu rodzin oraz okaże się wsparciem dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Program będzie realizowany w oparciu o:

- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 182 ze zm.),
- Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- Ustawą z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zm.),
- Gminną Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych (Uchwała nr XII/102/07 RMG Rawicz z dnia 31 października 2007r.),
- Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy Rawicz,

ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE I OBSZARY PROBLEMÓW W GMINIE RAWICZ

Analizy zjawiska przemocy w rodzinie dokonano na podstawie analizy materiałów Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko Gminnego Ośrodka Wsparcia oraz danych instytucji działających w gminie. Obowiązek wspierania rodziny dotkniętej przemocą wymaga współpracy wielu służb i specjalistów. Ważną formą organizacyjną współpracy jest Zespół Interdyscyplinarny. Występowanie przemocy w rodzinie jest powodem do udzielania pomocy i wsparcia ze strony systemu pomocy społecznej.

Zgodnie z zapisem art.3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą udziela się bezpłatnej pomocy w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,

- interwencji kryzysowej i wsparcia,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystanie ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowania wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

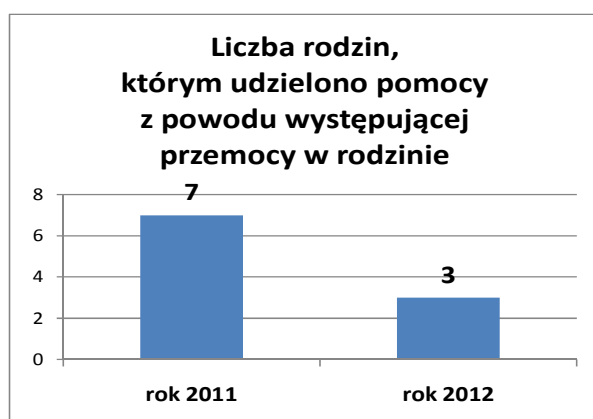
Danych diagnozujących zjawisko przemocy w rodzinie można uzyskać z instytucji i podmiotów działających w gminie w szczególności Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko Gminny Ośrodek Wsparcia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komendy Powiatowej Policji, Prokuratury, Sądu – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, placówek oświatowych.

MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W RAWICZU

W obszarze **pracy socjalnej** z osobami doznającymi przemocy w rodzinie ważną rolę należy przypisać pracownikom socjalnym. Najczęstszymi formami pracy pracownika socjalnego jest wsparcie psychologiczne, socjalne, edukacyjne, interwencyjne (jako reakcja na sygnały o przemoc w rodzinie), także rozwijanie u osób doznających przemocy w rodzinie zdolności i umiejętności przydatnych w radzeniu sobie z przemocą.

W latach 2011-2012 MGOPS udzielał wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą i alkoholizmem. Często bowiem do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu.

Poniższy wykres przedstawia pomoc przyznaną rodzinom z powodu występowania przemocy i alkoholizmu.

Wykres Nr 1

Wykres Nr 2

Ważne miejsce należy również przypisać **poradnictwu specjalistycznemu** oraz działaniom Zespołu Interdyscyplinarnego.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zespół Interdyscyplinarny (ZI) został powołany przez Burmistrza Gminy Rawicz w dniu 15.07.2011r. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów działających na terenie Gminy, a także specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obsługę organizacyjno techniczną Zespołu zapewnia Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Szczegółowe zadania Zespołu Interdyscyplinarnego to :

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie zjawisku;
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
4. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;
5. inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W roku 2011 pracownicy socjalni MG OPS w ramach procedury „Niebieskie Karty” prowadzili działania o charakterze interwencyjnym w **54** rodzinach.. W 2011r. Zespół Interdyscyplinarny prowadził 11 postępowań, głównie związanych z przemocą w rodzinie.

W roku 2012 Zespół Interdyscyplinarny spotkał się cztery razy w następującym składzie:

Przedstawiciel instytucji	I spotkanie	II spotkanie	III spotkanie	IV spotkanie
Sąd Rejonowy w Rawiczu	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba
Prokuratura Rejonowa w Rawiczu	1 osoba	1 osoba	--	--
Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu	1 osoba	1 osoba	--	1 osoba
Pełnomocnik Burmistrza ds Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba
Przedstawiciel oświaty	2 osoby	2 osoby	2 osoby	2 osoby
M-G Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba
PCPR Rawicz	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba
Przedstawiciel służby zdrowia	1 osoba	--	--	--

Grupy robocze

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołał XXXVI grup roboczych, w skład których wchodził przedstawiciele: Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Miejsko-Gminnego Ośrodka Wsparcia, sądu, oświaty i służby zdrowia.

Nr grupy	MGOPS	KPP	Sąd	Oświata	Służba zdrowia	MG Ośrodek Wsparcia
I/2012	2 osoby	2osoby		1 osoba		1 osoba
II/2012	2 osoby	1 osoba			1 osoba	
III/2012	2 osoby	2 osoby	1 osoba	1 osoba		1 osoba
IV/2012	2 osoby	2 osoby		2 osoby		1 osoba
V/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
VI/2012	2 osoby	1 osoba				1 osoba
VII/2012	1 osoba	1 osoba	1 osoba			1 osoba
VIII/2012	2 osoby	1 osoba				
IX/2012	2 osoby	1 osoba	1 osoba	1 osoba		1 osoba
X/2012	2 osoby	2 osoby		2 osoby		
XI/2012	1 osoba	1 osoba			1 osoba	1 osoba
XII/2012	2 osoby	1 osoba		1 osoba		1 osoba
XIII/2012	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba		1 osoba
XIV/2012	1 osoba	1 osoba		1 osoba		1 osoba
XV/2012	1 osoba	2 osoby		1 osoba		1 osoba
XVI/2012	1 osoba	2 osoby			1 osoba	1 osoba
XVII/2012	1 osoba	1 osoba		1 osoba		1 osoba
XVIII/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XIX/2012	2 osoby	1 osoba				1 osoba
XX/2012	3 osoby	2 osoby				1 osoba
XXI/2012	1 osoba	2 osoby	1 osoba			1 osoba
XXII/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXIII/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXIV/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXV/2012	2 osoby	1 osoba		1 osoba		1 osoba
XXVI/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXVII/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXVIII/2012	1 osoba	1 osoba		1 osoba		1 osoba
XXIX/2012	2 osoby	2 osoby				1 osoba
XXX/2012	1 osoba	1 osoba		2 osoby		1 osoba
XXXI/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXXII/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXXIII/2012	2 osoby	1 osoba				
XXXIV/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXXV/2012	1 osoba	1 osoba				1 osoba
XXXVI/2012	3 osoby	2 osoby				1 osoba

Procedura " Niebieskiej Karty"

W roku 2012 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 56 "Niebieskich Kart - A".

Procedurą " Niebieska Karta " objętych zostało 49 rodzin z gminy Rawicz, w 6 rodzinach "Niebieskie Karty - A" wypełniono więcej niż jeden raz.

Niebieska Karta	Liczba kart	Karty wypełnione przez KPP Rawicz	Karty wypełnione przez MGOPS Rawicz	Karty wypełnione przez oświatę
A	56	49	4	3
C	44	--	--	--
D	28	--	--	--

W formularzach "Niebieska Karta - A" wskazano, że w 40 przypadkach osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie były kobiety, w 6 przypadkach mężczyźni, a w 3 przypadkach przemocy doświadczyły małoletnie dzieci.

Sprawcami przemocy w rodzinie każdorazowo byli mężczyźni.

Zakończenie procedury "Niebieska Karta"

W roku 2012 w zakończono procedurę " Niebieskiej Karty" w 18 przypadkach, dalsza praca prowadzona jest przez grupy robocze w 38 procedurach.

Liczba zakończonych procedur w tym z powodu:	18
ustania przemocy w rodzinie	9
Rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	9

Z obszaru pracy socjalnej prowadzonej przez MG OPS oraz zadań realizowanych przez MG OW wynika, że w rodzinach istnieje ogromne zapotrzebowanie na korzystanie z konsultacji i poradnictwa, w tym specjalistycznego, w zależności od rodzaju problemów, jakie w rodzinie występują.

MIEJSKO – GMINNY OŚRODEK WSPARCIA W RAWICZU

Miejsko – Gminny Ośrodek Wsparcia w Rawiczu (MGOW) Realizuje zadania w oparciu o ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii. Głównym zadaniem Ośrodka jest udzielanie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom. Należy jednak podkreślić, że jedną z głównych przyczyn stosowania przemocy w rodzinie jest alkoholizm. Zależność tę potwierdzają dane Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wobec czego zarówno sprawcy przemocy jak też ofiary korzystają z pomocy specjalistów zatrudnionych w MGOW.

W Ośrodku działa **punkt konsultacyjny**, w którym pomocy udzielają:

- **psycholog ds. rodziny** – zajmuje się udzielaniem porad rodzinnych, prowadzi terapię z osobami współuzależnionymi oraz rodzicami dzieci z problemami niedostosowania społecznego,

- **psycholog terapeuta ds. uzależnień** – zapewnia pomoc psychologiczno – terapeutyczną dla osób uzależnionych,
- **prawnik** – udziela porad prawnych w przygotowaniu wniosków alimentacyjnych i eksmisyjnych; prowadzi ponadto szeroko pojęte poradnictwo w zakresie przemocy w rodzinie i leczenia osób uzależnionych.

Na terenie gminy Rawicz w roku 2011 i 2012 w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oferta Punktu Konsultacyjnego w MGOW obejmowała:

1. rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta
2. prowadzenie interwencji kryzysowej
3. motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, kierowanie do specjalistycznego leczenia
4. motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia
5. udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym
6. udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom
7. prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi
8. rozpoznawanie zjawiska przemocy, udzielanie konsultacji dla ofiar przemocy\
9. gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

W ramach punktu konsultacyjnego udzielano porad klientom w następujących kategoriach:

2011r.	Liczba osób	Liczba porad
1. Osobom z problemem alkoholowym	101	262
2. Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	63	141
3. Ofiarom przemocy w rodzinie	90	177
4. Sprawcom przemocy w rodzinie	10	24
2012r.	Liczba osób	Liczba porad
1. Osobom z problemem alkoholowym	128	270
2. Dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	93	117
3. Ofiarom przemocy w rodzinie	165	280
4. Sprawcom przemocy w rodzinie	7	23

Źródło: dane MG OW w Rawiczu.

W Punkcie Konsultacyjnym porad udzielają specjaliści ds. uzależnień:

	2011r.	2012r.
Specjalista psychoterapii uzależnień (osoba posiadająca certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień nadany przez PARPA)	1	1
Psycholog	1	1
Prawnik	-	1

Źródło: dane MG OW w Rawiczu.

Z obserwacji i statystycznych obliczeń wynika, że z upływem lat coraz więcej osób korzysta z porad specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym. Dla porównania w 2011 w Punkcie Konsultacyjnym pomocy szukało 270 osób zaś w 2012 było tych osób już 290. Często zdarza się, że jedna osoba przychodzi kilkakrotnie do tego samego lub różnych specjalistów. Działalność Punktu jest szeroko propagowana w gminnych poradniach leczenia uzależnień, przychodniach zdrowia, Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, szkołach czy Policji. Ulotki i plakaty informujące o umiejscowieniu i zakresie udzielanej pomocy są stałym elementem wszelkich akcji i programów profilaktycznych mających miejsce na terenie Gminy.

W ramach działalności MGOW funkcjonuje pięć **światlic socjoterapeutycznych**, do których uczęszczają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Światlice te funkcjonują w ramach jednego z zadań zawartych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii dla Gminy Rawicz, który to mówi o udzielaniu rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Do światlic uczęszczają dzieci tylko z terenu miasta Rawicza. Aktualnie do funkcjonujących światlic uczęszcza około sześćdziesięcioro dzieci. Nabór do światlic prowadzony jest przy dużym współudziale pedagogów szkolnych oraz instytucji współpracujących z Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Wsparcia, a przede wszystkim przy pomocy Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Światlice działają w najbliższym środowisku lokalnym dziecka, w grupach o małej rozbieżności wiekowej (szkoła podstawowa) cztery grupy i jedna grupa gimnazjalistów. Tak więc w ramach grupy zawsze zwraca się uwagę na wiek uczestników, jak również na ilość dzieci w światlicy. Przy tworzeniu zespołu, liczba dzieci w miejscowych światlicach nie przekraczała nigdy dwunastu. Ma to wpływ na jakość pracy wychowawców z wychowankami. Miejsko-Gminny Ośrodek Wsparcia w ramach działań stosuje różne formy i metody pracy z dzieckiem dysfunkcyjnym. Tak więc cyklicznie prowadzone są zajęcia plastyczne, muzyczne, sportowe, gry i zabawy rozwojowe, organizowane są wycieczki krajoznawcze. Praca z poszczególnymi zespołami dzieci nie kończy się wraz z nastaniem roku szkolnego. Okres wakacji to dalszy ciąg pracy, poszczególni uczestnicy grup wiekowych zapraszani są do wzięcia udziału w spotkaniach letnich lub obozie wyjazdowym.

Podczas proponowanych form wypoczynku wychowawcami są osoby pracujące z dziećmi i młodzieżą w okresie roku szkolnego. Znajomość problemów dziecka jak również i problemów jego rodziny na pewno ułatwia sposób oddziaływań. Ze względu na prowadzoną dokumentację dziecka przebywającego pod opieką, istnieje możliwość ciągłego prowadzenia dokumentacji i odzwierciedlania wszelakich oddziaływań.

MGOW zapewnia również **terapię dla dzieci i młodzieży nieobjętych działaniem świetlicy socjoterapeutycznej**, które powinny uczestniczyć w zajęciach świetlicy. Biorą one udział w imprezach, wypoczynku letnim i zimowym.

Ośrodek prowadzi **zajęcia profilaktyczne** dla dzieci młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół średnich. Działania te pozwalają uczestnikom nabyć umiejętności chroniące przed uzależnieniami. Ponadto organizowane są spotkania profilaktyczne dla rodziców. Ośrodek dofinansowuje także programy profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży, realizowane przez inne jednostki i organizacje.

W 2011r. MGOW przeprowadził/dofinansował 19 programów profilaktycznych, w tematyce szeroko pojętych uzależnień (w tym 3 dotyczące agresji i przemocy w rodzinie), w 2012r.

PEŁNOMOCNIK BURMISTRZA DS. ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadaniem Pełnomocnika jest prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia oraz współdziałanie w realizacji procedury „Niebieskich Kart”. Współpracuje z instytucjami i stowarzyszeniami służącymi rozwiązywaniu problemów alkoholowych, takimi jak: Poradnia Odwykowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy czy Stowarzyszenie „Zgoda na Trzeźwość”.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2012 Komisja przeprowadziła 41 rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych od alkoholu, prowadziła 29 postępowań zmierzających do wydania orzeczenia o zastosowaniu obowiązkowego leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie odzwierciedlają dane **Sądu Rejonowego w Rawiczu**.

Za przestępstwo z art. 207 & 1 kk skazano w:

- 2011r. 33 osoby (w tym w jednej sprawie pokrzywdzoną była 1 osoba małoletnie),
- 2012r. 16 osób (w tym w jednej sprawie pokrzywdzone były 2 osoby małoletnie).

Dozorem kuratora objęto w:

- 2011r. 26 osób skazanych,
- 2012r. 13 osób skazanych

Ponadto w okresie 2011-2012r. w Wydziale Rodzinnym Sądu Rejonowego w Rawiczu toczyło się 1 postępowanie opiekuńcze, które zostało wszczęte w związku z art. 569 kpc, 579¹ kpc.

KOMENDA POWIATOWA POLICJI W RAWICZU

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odgrywa **Komenda Powiatowa Policji w Rawiczu**.

Wg danych KPP w Rawiczu w związku z przemocą prowadzono w:

- 2011r. 29 postępowań
- 2012r. 24 postępowania

Ponadto wszczęto procedurę „Niebieskich Kart” w:

- 2011r. 66
- 2012r. 49

Policjanci KPP przeprowadzili w 2011r. - 190 interwencji domowych (w tym 66 dotyczących przemocy w rodzinie). W 2012r. - 184 interwencji domowych (w tym 49 dotyczyło przemocy w rodzinie). Liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy domowej wynosiła: w 2011r. – 96 osób, natomiast w 2012r. - 58. Spośród sprawców przemocy domowej w 2011r. 53 osoby, a w 2012r. – 45 osób znajdowało się pod wpływem alkoholu.

KPP prowadzi działania na rzecz rozwiązywania problemów dzieci krzywdzonych. m.in w zakresie:

- prawa dziecka do wychowania w rodzinie,
- ochrony dziecka przed przestępstwami i zjawiskami patologicznymi,
- ochrony dziecka przed przestępczym działaniem ze strony osób dorosłych.

Zadania te są realizowane poprzez interwencje i wdrażanie procedury „Niebieskie Karty”, obejmującej ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Wg danych **Prokuratury Rejonowej w Rawiczu**

Postępowania z art.207 & 1 kk	2011	2012
odmowa wszczęcia postępowania	42	36
umorzenie postępowania	7	10
skierowanie aktu oskarżenia	29	23
zakaz zbliżania się sprawcy	1	1
nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę	2	3
Liczba postępowań prowadzonych ogółem:	79	71

Z powyższego wynika że w stosunku do roku 2011 zmalała liczba prowadzonych postępowań do 71.

W 2011r w 2 przypadkach zastosowano nakaz opuszczenia mieszkania przez sprawcę oraz w 3 przypadkach w 2012r.

W analizowanym okresie w 2 przypadkach wydano zakaz zbliżania się sprawcy (1- w 2011r. i 1- w 2012r.).

OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ PRZY PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ „MAŁY DWOREK” W ŁASZCZYNIE

Do zadań Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) należy:

- udzielenie schronienia i wyżywienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- udzielenie natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej,
- prowadzenie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego oraz socjalnego.

Ośrodek podejmuje wszelkie działania we współpracy z PCPR, MG OPS, Policją, Sądem, instytucjami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi w celu zapewnienia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą niezbędnej pomocy. Gmina Rawicz partycypuje w kosztach pobytu osób w OIK.

Z powodu przemocy domowej w roku 2012 z Gminy Rawicz w OIK przebywały 3 osoby, w tym 1 dziecko. W roku 2011 nie odnotowano umieszczenia w OIK.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W RAWICZU

Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie (PCPR) udziela specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców powiatu w zakresie porad prawnych i psychologicznych. W roku 2011 z porad skorzystały 192 osoby, a w 2012r. - 230 osób. Zgłaszany problem dotyczył przemocy domowej i zaniedbania dzieci. W ramach pracy socjalnej osobom pokrzywdzonym udzielano informacji, wsparcia, kierowano sprawy do odpowiednich instytucji.

PCPR dysponuje 5 miejscami interwencyjnymi w POW „Mały Dworek w Łaszczynie”

W powiecie rawickim funkcjonują dwie rodziny zastępcze zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego. Z powodu przemocy w roku 2011 nie było przypadków interwencyjnego umieszczenia dzieci w tych placówkach. W roku 2012 - 1 umieszczenie.

W przypadku zaniedbania dzieci w roku 2011 w rodzinnych formach pieczy zastępczej umieszczono .- 23 dzieci (w tym 5 dzieci z Gminy Rawicz); w roku 2012r. 30 dzieci (w tym 10 dzieci z Gminy Rawicz) , natomiast w placówkach opiekuńczo wychowawczych w 2011r. - 11 dzieci,(w tym 1 dziecko z Gminy Rawicz), a w 2012r. - 3 dzieci (w tym 1 dziecko z Gminy Rawicz).

Przy PCPR działa **Powiatowy Zespół Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, którego celem jest:

- integracja i koordynacja służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz ofiar przemocy na terenie powiatu rawickiego,

- ustalenie wspólnych standardów działania Zespołów Interdyscyplinarnych,
- organizowanie wspólnych kampanii o zasięgu powiatowym,
- zbieranie i zarządzanie danymi na temat zjawiska przemocy w powiecie rawickim,
- współpraca interdyscyplinarna i szkolenia specjalistów,
- koordynacja współpracy pomiędzy policją i zespołami interdyscyplinarnymi.

PLACÓWKI OŚWIATOWE

Na terenie Gminy Rawicz funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- cztery przedszkola publiczne (Przedszkole nr 1 im. Akademia Króla Stasia, Przedszkole nr 3 im. Krasnala Hałabały, Przedszkole nr 5 „Pod Grzybkiem” w Rawiczu oraz Przedszkole nr 6 im. Przyjaciół Kubusia Puchatka), których sieć uzupełniają niepubliczne placówki wychowania przedszkolnego,
- osiem publicznych szkół podstawowych z oddziałami przedszkolnymi, w tym trzy na wsi (Szkoła Podstawowa nr 1 im. A. Mickiewicza, Szkoła Podstawowa nr 3 im. K. Makuszyńskiego, Szkoła Podstawowa nr 4 im. W. Broniewskiego, Szkoła Podstawowa nr 5 im. K. Kurpińskiego, Szkoła Podstawowa nr 6 im. J. Korczaka, Szkoła Podstawowa w Masłowie, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Zielonej Wsi oraz Szkoła Podstawowa w Słupi Kapitulnej),
- dwa publiczne gimnazja, w tym jedno na wsi (Gimnazjum nr 1 im. H. Sienkiewicza oraz Gimnazjum im. A. O. Przyjmy – Przyjemskiego w Sierakowie),
- trzy publiczne szkoły ponadgimnazjalne (I Liceum Ogólnokształcące im. J. Dąbrowskiego, Zespół Szkół nr 3 im. Rawickiego Korpusu Kadetów oraz Zespół Szkół Zawodowych im. S. Bobrowskiego),
- Zespół Szkół im. Jana Pawła II (kształcenie specjalne).

Placówki oświatowe zapewniają organizację wychowania, nauczania i opieki, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

W działalności oświatowej ważnym obszarem wsparcia dziecka i rodziny jest **pomoc psychologiczno-pedagogiczna**, udzielana i organizowana dla uczniów, ich rodziców oraz nauczycieli.

W szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzona profilaktyka i postępowanie w zakresie przemocy w rodzinie obejmuje:

- program wychowawczy poruszający problematykę przemocy w rodzinie. Nauczyciele prowadzą lekcje wychowawcze na ten temat w klasach,
- zajęcia z pedagogiem poruszające problematykę przemocy, jak sobie radzić, co robić gdy jest przemoc w rodzinie- zajęcia dostosowane do wieku dziecka,
- zajęcia warsztatowe dla dzieci, związane z programem profilaktyki realizowanym we współpracy z MGOW, dotyczące przemocy w rodzinie – świetlice socjoterapeutyczne,

- zajęcia z psychologiem z PPP dla uczniów, dotyczące radzenia sobie w sytuacjach trudnych w tym przemocowych,
- rozmowy z nauczycielami na zespołach jak należy postępować, gdy mają sygnały od dzieci lub rodziców, że jest przemoc w rodzinie.
- bezpośrednie rozmowy z rodzicami lub dziećmi, gdy istnieje podejrzenie, iż jest przemoc w rodzinie,
- zawiadamianie kuratora rodzinnego lub sąd o zgłoszonej przez rodzica przemocy w rodzinie,
- instruowanie rodzin, gdzie mogą uzyskać pomoc, wskazanie instytucji, informowanie o przyjęciach psychologa, prawnika, udzieleniu wsparcia finansowego,
- wydawanie opinii do PCPR-u, MGOPS-u, Sądu o funkcjonowaniu dziecka w szkole,
- otaczanie dzieci szczególną opieką ze strony wychowawcy i pedagoga, psychologa,
- realizację działań programowych dotyczących agresji i przemocy zawartych w Szkolnym Programie Profilaktyki oraz Wewnątrz szkolnym Programie Przeciwdziałania Przemocy i Agresji. Zajęcia prowadzą wychowawcy, pedagog, psycholog szkolny,
- otaczanie dzieci po doświadczeniach kryzysowych lub traumatycznych szczególną opieką psychologiczno-pedagogiczną w formie konsultacji z pedagogiem/psychologiem szkolnym. Konsultacjami objęci są także rodzice,
- zakładanie „Niebieskich Kart”, nawiązanie współpracy z MGOPS oraz Zespołem Interdyscyplinarnym. Organizowanie wsparcia dla dziecka, udzielanie terapii psychologicznej, pomoc materialna (odzież, środki czystości, żywność), nawiązanie współpracy z Sądem Rodzinnym w Rawiczu w celu wymiany informacji dotyczącej rodziny dotkniętej przemocą, organizowanie Zespołu do Spraw Oceny Sytuacji Dziecka, w którym uczestniczą zainteresowane osoby.

PLACÓWKI OPIEKI MEDYCZNEJ

- **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Rehabilitacji Medycznej i Ośrodek Osób Niepełnosprawnych (SP ZOZ CRM i OON)**
- **Szpital Powiatowy w Rawiczu Sp. z o.o.**
- **NZOZ Przychodnia Lekarska „RAWMED” Sp. zo.o.**
- **NZOZ Centrum Usług Medycznych Center – Med**
- **Centrum Pielęgniarsko-Opiekuńcze**

Świadczą usługi z zakresu **podstawowej opieki zdrowotnej** także w **specjalistycznych Poradniach**, m.in. Leczenia Uzależnień, Logopedycznej, Zdrowia Psychicznego. Ponadto lekarze pierwszego kontaktu uczestniczą w rozpoznawaniu zjawiska przemocy w rodzinie, interweniują oraz udzielają pomocy i niezbędnych świadczeń medycznych wobec ofiar przemocy i osób znajdujących się w kryzysie.

Od stycznia 2012r. w Centrum Pielęgniarsko-Opiekuńczym działa **Poradnia Leczenia Uzależnień** (z tej formy terapii skorzystały 263 osoby uzależnione) oraz **Oddział Dzienny Uzależnienia od Alkoholu** (pomocy udzielono 39 osobom), które świadczą bezpłatną pomoc psychoterapeutyczną w

ramach umowy z NFZ dla dorosłych osób uzależnionych m.in. od alkoholu, hazardu, substancji psychoaktywnych czy nikotyny, a także dla członków rodzin osób uzależnionych. Można tutaj skorzystać z terapii indywidualnej oraz grupowej, prowadzonej w ramach profesjonalnych programów terapeutycznych dostosowanych do indywidualnych potrzeb każdego pacjenta. W skład zespołu terapeutycznego wchodzi psychoterapeuci, specjaliści psychoterapii uzależnień, psychologowie, w tym ze specjalnością kliniczną oraz lekarze psychiatrii.

W roku 2012r. Centrum prowadziło:

- **grupę terapeutyczną dla dorosłych dzieci alkoholików** – udział w bezpłatnej terapii grupowej poprzedza indywidualna konsultacja,- z terapii skorzystało 8 osób:
- **grupę terapeutyczną dla osób uzależnionych i współuzależnionych**, której zadaniem jest m.in. poznanie wpływu uzależnienia na członków rodziny i trening asertywnych zachowań – z tej formy skorzystało 39 osób. Okres pobytu na Oddziale Od 6 do 8 tygodni.

CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w Gminie Rawicz.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
1. Podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej wobec przemocy w rodzinie
2. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie
5. Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie

ZADANIA PROGRAMU:

CEL 1.

Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- organizowanie posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego
- tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach
- realizacja procedury „Niebieska Karta”

CEL 2.

Podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej wobec przemocy w rodzinie

- działania informacyjne i edukacyjne, skierowane do ogółu społeczeństwa oraz ofiar przemocy i osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy, m.in.
 1. kampania informacyjna w mediach
 2. plakaty
 3. ulotki
 4. broszury
 5. pogadanki itp.
- organizacja konkursu (np. plastycznego, literackiego, muzycznego dot. tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie)
- realizacja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych w podległych placówkach
- szkolenia nastawione na podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców

CEL 3.

Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie

- organizacja szkoleń, warsztatów
- spotkania zespołów interdyscyplinarnych z różnych gmin celem wymiany doświadczeń

CEL 4.

Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie

- wczesne rozpoznanie, diagnozowanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy
- poradnictwo
- wsparcie, zwłaszcza psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne
- interwencja kryzysowa opiekuńcza i terapeutyczna
- zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy i natychmiastowej pomocy

CEL 5.

Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie

- działania pouczające i izolujące
- działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy prowadzone przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu.

Rodziny z Gminy Rawicz mogą otrzymać wsparcie poprzez działania:

- instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny,
- placówek wsparcia w formie opiekuńczej i specjalistycznej (świetlice szkolne i socjoterapeutyczne),

Zakładane rezultaty realizacji Programu:

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększenie dostępu do informacji i wzrost świadomości środowiska lokalnego w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz możliwości wsparcia rodziny w tym zakresie.

HARMONORGAM DZIAŁAŃ

Cel 1.		
<u>Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u>		
Zadania	Realizatorzy/Współrealizatorzy	Wskaźniki realizacji
Organizowanie posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny / MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne, PCPR	Liczba posiedzeń Zespołu
Tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne, PCPR	Liczba posiedzeń grup roboczych Zespołu
Realizacja procedury „Niebieska Karta”	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne, PCPR	Liczba wypełnionych „Niebieskich Kart”; Liczba zamkniętych procedur „Niebieskich Kart”
Spodziewane efekty: Zacieśnienie współpracy służb społecznych oraz instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy.		
Cel 2.		
<u>Podnoszenie wrażliwości i świadomości społecznej wobec przemocy w rodzinie</u>		
Zadania	Realizatorzy/Współrealizatorzy	Wskaźniki realizacji
Działania informacyjne i edukacyjne, skierowane do ogółu społeczeństwa oraz ofiar przemocy i osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy, m.in. 1.kampania informacyjna w mediach 2.plakaty 3.ulotki 4.broszury 5.pogadanki itp.	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne, PCPR, Gmina Rawicz, lokalne media	Liczba artykułów prasowych, Liczba wydanych ulotek, broszur, rozprowadzonych plakatów. Liczba przeprowadzonych pogadanek Liczba zaangażowanych partnerów Programu

Organizacja konkursu (np. plastycznego, literackiego, muzycznego dot. tematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie)	MGOW, Pełnomocnik Burmistrza ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, placówki oświatowe	Liczba dzieci, biorących udział w konkursie, Liczba przeprowadzonych konkursów
Realizacja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych w podległych placówkach	MGOW, świetlice socjoterapeutyczne, placówki oświatowe	Liczba osób objętych programami profilaktycznymi Liczba osób objętych programami psychoedukacyjnymi
Szkolenia nastawione na podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców	MG OPS, MG OW, placówki oświatowe /PCPR przy współpracy z PPP w Rawiczu	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba uczestników szkoleń
Spodziewane efekty: Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zmiana postaw wobec przemocy w rodzinie. Podniesienie wiedzy i umiejętności w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej w rodzinie.		
Cel 3. <u>Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie</u>		
Zadania	Realizatorzy/Współrealizatorzy	Wskaźniki realizacji
Organizacja szkoleń, warsztatów	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne	Liczba przeprowadzonych szkoleń i warsztatów Liczba uczestników szkoleń, warsztatów
Spotkania zespołów interdyscyplinarnych z różnych gmin celem wymiany doświadczeń	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW	Liczba przeprowadzonych spotkań
Spodziewane efekty: Poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie realizacji zadań związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Uściślenie współpracy z osobami profesjonalnie pomagającymi ofiarom i sprawcom przemocy.		

Cel 4. <u>Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie</u>		
Zadania	Realizatorzy/Współrealizatorzy	Wskaźniki realizacji
Wczesne rozpoznanie, diagnozowanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy	MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne	Liczba udzielonych porad, konsultacji, praca socjalna
Poradnictwo	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia, organizacje społeczne	Liczba udzielonych porad i konsultacji Liczba rodzin objętych poradnictwem
Wsparcie, zwłaszcza psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW (w tym świetlice socjoterapeutyczne), placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura, placówki służby zdrowia	Liczba działających świetlic Liczba dzieci objętych wsparciem świetlic Liczba rodzin objętych wsparciem
Interwencja kryzysowa opiekuńcza i terapeutyczna	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, MGOW (w tym świetlice socjoterapeutyczne), placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, Prokuratura	Liczba rodzin objętych wsparciem
Zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy i natychmiastowej pomocy	Zespół Interdyscyplinarny/ MGOPS, Policja, Prokuratura, Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Liczba osób/rodzin wymagających wsparcia w postaci schronienia
Informowanie pracowników pomocy społecznej o opuszczeniu zakładu karnego przez sprawców przemocy (zwolnienia, przepustki)	Zakład Karny	Liczba zgłoszeń
Spodziewane efekty: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa ofiarom przemocy. Profilaktyka i zapewnienia wszechstronnego wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą. Spadek liczby rodzin, w których podejmowane są wielokrotne interwencje policji i służb zajmujących się przemocą w rodzinie.		
Cel 5. <u>Oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie</u>		
Zadania	Realizatorzy/Współrealizatorzy	Wskaźniki realizacji
Działania pouczające i izolujące	MGOPS, MGOW/Punkty konsultacyjne przy MG OPS i MG OW, organizacje kościelne	Liczba rodzin korzystających z punktów i pracy socjalnej

Działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy prowadzone przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu.	Zespół Interdyscyplinarny, MGOPS/PCPR	Liczba sprawców przemocy objętych wsparciem
Objęcie sprawców przemocy domowej programem resocjalizacyjnym podczas odbywania karny pozbawienia wolności	Zakład Karny	Liczba sprawców przemocy objętych programem
Spodziewane efekty: Zapewnienie profesjonalnego wsparcia sprawcom przemocy w rodzinie.		

Realizacja wytyczonych w harmonogramie celów i zadań ma charakter ciągły.

Program i harmonogram działań ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb.

REALIZATORZY PROGRAMU

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację działań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rawicz jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rawiczu. Koordynatorem ds. wdrożenia Programu na lata 2013-2016 jest Dyrektor MGOPS w Rawiczu. Do niego też należy koordynowanie i organizowanie działań w ramach programu.

MG OPS w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego łączy działania instytucji oraz podmiotów w zakresie realizacji umowy partnerskiej o współpracy (nr 1/2011 z dnia 06.07.2011) pomiędzy:

1. **Gminą Rawicz**, ul. Piłsudskiego 21, 63-900 Rawicz,
2. **Miejsko Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rawiczu**, ul. Gen. Grota Roweckiego 4a, 63-900 Rawicz,
3. **Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rawiczu**, ul. Piłsudskiego 21, 63-900 Rawicz,
4. **Sądem Rejonowym w Rawiczu**, ul. Ignacego Buszy 1, 63-900 Rawicz,
5. **Prokuraturą Rejonową w Rawiczu**, ul. Piłsudskiego 19, 63-900 Rawicz,
6. **Komendą Powiatową Policji w Rawiczu**, ul. Sienkiewicza 23, 63-900 Rawicz,
7. **Szpitałem Powiatowym Sp. z o.o. w Rawiczu**, ul. Gen. Grota Roweckiego 6, 63-900 Rawicz,
8. **Centrum Usług Medycznych Center-Med w Rawiczu**, ul. 11 Listopada 1, 63-900 Rawicz,
9. **NZOZ Przychodnią Lekarską „RAWMED” Sp. z o.o. w Rawiczu**, ul. Piłsudskiego 3, 63-900 Rawicz,
10. **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rawiczu**, ul. Wały Jarosława Dąbrowskiego 2, 63-900 Rawicz,
11. **Powiatowym Urzędem Pracy w Rawiczu**, ul. Kamieńskiego 19a, 63-900 Rawicz,
12. **Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Rawiczu**, ul. Kopernika 4, 63-900 Rawicz,
13. **Medycznym Studium Zawodowym w Rawiczu**, ul. Gen. Grota Roweckiego 6, 63-900 Rawicz,
14. **I Liceum Ogólnokształcącym im. Jarosława Dąbrowskiego w Rawiczu**, ul. Wały Jarosława Dąbrowskiego 29, 63-900 Rawicz,
15. **Zespołem Szkół Nr 3 im. Rawickiego Korpusu Kadetów w Rawiczu**, ul. Grota Roweckiego 6, 63-900 Rawicz,
16. **Zespołem Szkół Zawodowych im. Stefana Bobrowskiego w Rawiczu**, ul. Gen. Hallera 12, 63-900 Rawicz,
17. **Gimnazjum w Sierakowie im. Adama Olbrachta Przyjmy Przyjemskiego w Rawiczu**, ul. Przyjemskiego 35, 63-900 Rawicz,
18. **Szkołą Podstawową Nr 1 im. Adama Mickiewicza w Rawiczu**, ul. Mickiewicz 16, 63-900 Rawicz,
19. **Szkołą Podstawową Nr 3 w Rawiczu** ul. Wały Jarosława Dąbrowskiego 1, 63-900 Rawicz,
20. **Szkołą Podstawową Nr 4 im. Władysława Broniewskiego w Rawiczu** ul. Broniewskiego 5, 63-900 Rawicz,
21. **Szkołą Podstawową Nr 5 im. Karola Kurpińskiego w Rawiczu** ul. Szkolna 3, 63-900 Rawicz,

22. Szkołą Podstawową im. Powstańców Wielkopolskich w Zielonej Wsi, 63-900 Rawicz,
23. Szkołą Podstawową w Słupi Kapitulnej, Słupia Kapitulna 117,63-900 Rawicz,
24. Szkołą Podstawową w Masłowie, ul. Śląska 58, 63-900 Rawicz.
oraz innymi podmiotami nie objętymi umową:

- **Gimnazjum Nr 1 w Rawiczu, ul. Szarych Szeregów 3, 63-900 Rawicz.**

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie realizacji programu odbywać się będzie ze środków:

- będących w dyspozycji realizatorów Programu,
- pozyskiwanych z funduszy UE,
- pozyskiwanych z programów rządowych,
- innych źródeł zewnętrznych.

SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie Programu odbywać się będzie corocznie w oparciu o sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego. W zależności od stopnia realizacji będzie podlegał zmianom.

Monitoring będzie polegał na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań. Pozwoli to na zidentyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów, które pojawią się podczas wdrażania Programu.

Ewaluacji podlegają:

- analiza ilościowa wskaźników,
- stopień realizacji celów,

Ponadto zgodnie w przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), informacja o stopniu realizacji Programu corocznie będzie składana Radzie Miejskiej Gminy Rawicz w sprawozdaniu z zakresu działalności MGOPS w Rawiczu.